YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä tammikuuta 1997 *

Yhdistetyissä asioissa C-192/95—C-218/95,

jonka Tribunal d'instance de Paris on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Société Comateb (C-192/95),

Société Panigua (C-193/95),

Société Édouard et fils (C-194/95),

Société de distribution de vins et liqueurs (C-195/95),

Établissements André Haan (C-196/95),

Société Diffusion générale de quincaillerie (C-197/95),

Société Diffusion générale (C-198/95),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Société Cama Renault (C-199/95),

SCP Ovide et Dorville (C-200/95),

Société Ducros Guadeloupe (C-201/95),

Société Comptoir commercial Caraïbes (C-202/95),

Société Giafa (C-203/95),

Société LVS (C-204/95),

Société Catherine et Jean-Claude Tabar Nouval (C-205/95),

Société L'Heure et L'Or (C-206/95),

Société Général bazar bricolage (C-207/95),

Société Grain d'or (C-208/95),

Société Cash Service (C-209/95),

Établissements Efira (C-210/95),

Société Farandole (C-211/95),

Société Carat (C-212/95),

Société Rio (C-213/95),

Société guadeloupéenne de distribution moderne (SGDM) (C-214/95),

Martinique automobiles SA (C-215/95),

Socovi SARL (C-216/95),

Établissements Gabriel Vangour et Cie SARL (C-217/95),

Simat Guadeloupe SARL (C-218/95)

vastaan

Directeur général des douanes et droits indirects,

ennakkoratkaisun perusteettomasti maksettujen suoritusten palauttamista koskevasta yhteisön oikeudesta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida ja J. L. Murray sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet, P. Jann ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: G. Tesauro,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Comateb ym., edustajanaan asianajaja John Sylvanus Dagnon, Guadeloupe,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Catherine de Salins ja samalle osastolle tehtävään määrätty Anne de Bourgoing,

— Espanjan hallitus, asiamiehinään yhteisön oikeutta ja toimielimiä koskevan kansallisen koordinoinnin pääjohtaja Alberto Navarro Gonzáles ja valtion oikeudellisen osaston valtionasiamies Rosario Silva de Lapuerta,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Michel Nolin,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Comateb ym:n, edustajinaan asianajajat John Sylvanus Dagnon, Jean-Claude Bouchard ja Olivier Cortez, Hauts-de-Seine, Ranskan hallituksen, asiamie-

henään Anne de Bourgoing, ja komission, asiamiehenään oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Jean-Francis Pasquier, esittämät suulliset huomautukset 23.4.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.6.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal d'instance de Paris on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 20.12.1994 tekemillään 27 välipäätöksellä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 19.6.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee yhteisön oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamista.

2 Tämä kysymys on esitetty riita-asioissa, joissa kantajina on 27 yhtiötä (jäljempänä Comateb ym.) ja vastaajana Directeur général des douanes et droits indirects ja jossa vaaditaan niiden meriverojen (octroi de mer) palauttamista, jotka Guadeloupen departementin tulleista ja välillisistä veroista vastaavat viranomaiset kantoivat toisista jäsenvaltioista, kolmansista maista tai muilta Ranskan valtion alueilta tuotujen tavaroiden tuonnista tähän departementtiin 17.7.1992 eli asiassa C-163/90, Legros ym., annetun tuomion (Kok. 1992, s. I-4625) julistamispäivästä lähtien 31.12.1992 asti, ja tulliviranomaisten velvoittamista maksamaan kantajille korvaus Ranskan *code de procédure civile*n (laki oikeudenkäyntimenettelystä siviiliasioissa) 700 pykälän perusteella.

3 Edellä mainitussa asiassa Legros ym. antamassaan tuomiossa, joka myös koski meriveroa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sellaista maksua tai veroa, jota jäsenvaltio kantaa toisesta jäsenvaltiosta tuoduista tavaroista niiden tullausarvon perusteella sen vuoksi, että tavarat tuodaan tietylle ensin mainitun jäsenvaltion alueelle, on pidettävä tuontitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna siitä huolimatta, että sitä kannetaan myös sellaisista tavaroista, jotka tuodaan tälle alueelle saman jäsenvaltion toiselta alueelta.

4 Directeur général des douanes et droits indirects väittää, että koska riidanalainen vero on vyörytetty ostajan maksettavaksi, sitä ei voida palauttaa ottaen huomioon *code de douanes*in (tullilaki) 352 a pykälän, jossa säädetään seuraavaa: "Kun joku on maksanut perusteettomasti tulleja, veroja tai maksuja, jotka on kannettu tai peritty tämän lain mukaisesti, ne on maksettava hänelle takaisin, paitsi jos ne on vyörytetty ostajan maksettaviksi".

5 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, että "on riidatonta, että riidanalainen merivero on vyörytetty ostajien maksettavaksi".

6 Kansallinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että "Ranskan lainsäädännössä velvoitetaan verovelvollinen sisällyttämään riidanalainen vero kyseisen toiminnan kannalta välttämättömien tuotteiden hankintahintaan ja siten myytävien tuotteiden omakustannushintaan veronalaisen voiton laskemiseksi; toisin sanoen tässä lainsäädännössä säädetään veron kantamisesta ilman että seuraavalla myyntiportaalla olisi mahdollisuutta vähentää edeltävän myyntiportaan maksamaa veroa, koska sellainen erillinen laskutus, joka on olemassa alv:n osalta, puuttuu, ja edellytetään veron vyörytämistä ostajan maksettavaksi, millä veroviranomaiset perustelevat sitä, etteivät ne palauta kyseistä veroa".

7 Asian suullisessa käsittelyssä yhteisöjen tuomioistuimessa on viitattu muun muassa tappiollisen jälleenmyynnin kieltoon, josta säädetään 2.7.1963 annetun Ranskan lain 1 pykälässä, sellaisena kuin se on muutettuna 1.12.1986 annetun asetuksen 32 pykälällä, seuraavaa:

"Kauppias, joka jälleenmyy tuotteen sen todellista ostohintaa alemmalla hinnalla, on tuomittava 5 000—100 000 frangin sakkoon. Todelliseksi ostohinnaksi katsotaan kauppalaskussa mainittu ostohinta lisättynä liikevaihtoverolla, jälleenmyyntiin liittyvillä erityisveroilla ja mahdollisilla kuljetuskustannuksilla".

8 Tribunal d'instance de Paris katsoi, että "Ranskan lainsäädännössä on säädetty vyöryttämisvelvollisuudesta — ja siten ilmeisesti tehty mahdottomaksi veron palauttaminen", ja lykkäsi siksi asian ratkaisemista ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Voidaanko sitä seikkaa, että jäsenvaltio vastustaa yhteisön oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamista siksi, että tämä vero on vyörytetty ostajan maksettavaksi, pidettävä sellaisena, että tämän vuoksi näiden määrien takaisinsaaminen on käytännössä mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa, kun tämän valtion lainsäädännössä yritys velvoitetaan sisällyttämään kyseinen vero myytävän tavaran omakustannushintaan."

9 Aluksi on ensinnäkin täsmennettävä, että kansallisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisukysymys ei koske meriveron palauttamista siltä osin kuin meriveroa on kannettu kolmansista maista tuoduista tuotteista; yhteisöjen tuomioistuin vahvisti asiassa C-126/94, Cadi Surgelés ym., 7.11.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-5647) yhteisön oikeuden tulkinnan tältä osin.

10 Toiseksi on todettava, että Comateb ym. ovat vedonneet tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1).

11 Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi jo asiassa 199/82, San Giorgio, 9.11.1983 antamassaan tuomiossa (Kok. 1983, s. 3595, 20 kohta), tätä asetusta sovelletaan sen 1 artiklan 2 kohdan mukaan ainoastaan tulleihin, veroihin ja maksuihin, jotka on otettu käyttöön Euroopan yhteisön säädöksillä ja joita jäsenvaltiot kantavat tai perivät yhteisön lukuun.

12 Tätä asetusta ei siten voida soveltaa kansallisiin tulleihin, veroihin tai maksuihin, vaikka ne olisi kannettu tai peritty yhteisön oikeuden vastaisesti.

13 Ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti sitä, saako jäsenvaltio kieltäytyä palauttamasta perusteetonta veroa vetoamalla siihen, että myyjä on vyöryttänyt veron ostajan maksettavaksi, kun tämän valtion lainsäädännössä myyjä velvoitetaan toimimaan näin.

14 Kaikki asian käsittelyn osapuolet ovat viitanneet yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee perusteettomasti maksettujen suoritusten palauttamista, ja erityisesti asiassa 68/79, Just, 27.2.1980 annettuun tuomioon (Kok. 1980, s. 501), asiassa 61/79, Denkavit, 27.3.1980 annettuun tuomioon (Kok. 1980, s. 1205), edellä mainitussa asiassa San Giorgio annettuun tuomioon ja yhdistetyissä asioissa 331/85, 376/85 ja 378/85, Bianco ja Girard, 25.2.1988 annettuun tuomioon (Kok. 1988, s. 1099).

15 Ranskan ja Espanjan hallitusten mukaan tämän oikeuskäytännön perusteella sellaisia säännöksiä, joilla suljetaan pois yhteisön oikeuden vastaisesti kannettujen verojen tai perittyjen maksujen palauttaminen, ei voida pitää yhteisön oikeuden vastaisina, jos on näytetty toteen, että se henkilö, jolla on velvollisuus maksaa nämä verot tai maksut, on todellisuudessa vyöryttänyt ne toisten henkilöiden maksettaviksi.

16 Comateb ym. katsovat, että tätä oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa silloin, kun jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyy säännöksiä, joilla myyjä velvoitetaan sisällyttämään vero tai maksu tavaran omakustannushintaan. Vaikka näissä säännöksissä ei siten aseteta verovelvolliselle todistustaakkaa siitä, että veroa tai maksua ei ole vyörytetty ostajan maksettavaksi, niistä on seurauksena se, että yhteisön oikeuden vastaisia veroja tai maksuja on käytännössä mahdotonta saada takaisin.

17 Ranskan hallitus ja komissio vastaavat tähän väitteeseen, että oikeudellisesta velvollisuudesta sisällyttää vero tai maksu omakustannushintaan ei aiheudu myyjälle velvollisuutta vyöryttää vero tai maksu ostajalle. Myyjä voi nimittäin aina päättää ottaa itse kokonaan tai osittain vastattavakseen kyseisestä verosta tai maksusta ja siten poistaa sen vaikutuksen myyntihintaan.

18 Ranskan hallituksen ja komission mukaan oikeudellisella velvollisuudella sisällyttää vero tai maksu omakustannushintaan ei siten ole mitään merkitystä yhteisöjen tuomioistuimen sen oikeuskäytännön kannalta, joka koskee perusteettomien suoritusten palauttamista. Tämän perusteella jokaisessa yksittäistapauksessa on tutkittava, onko riidanalainen vero tai maksu todellakin vyörytetty.

19 Koska se olettama, johon ennakkoratkaisukysymys perustuu, on siten kyseenalaistettu, on syytä täsmentää sen oikeuskäytännön ulottuvuutta, joka koskee yhteisön oikeuden vastaisesti kannettujen verojen ja perittyjen maksujen palauttamista, jotta kansalliselle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus.

20 Aluksi on syytä todeta, että oikeus saada takaisin sellaiset verot tai maksut, jotka jäsenvaltio on kantanut tai perinyt yhteisön oikeuden vastaisesti, seuraa niistä oikeuksista, joita yksityisille on annettu yhteisön oikeusnormeilla, joilla tällaiset verot tai maksut kielletään, ja täydentää näitä oikeuksia (em. asia San Giorgio, tuomion 12 kohta). Jäsenvaltiolla on siten pääsääntöisesti velvollisuus palauttaa yhteisön oikeuden vastaisesti kannetut verot tai perityt maksut.

21 Tästä pääsäännöstä on kuitenkin poikkeus. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainituissa asioissa Just, Denkavit ja San Giorgio, yhteisön oikeusjärjestyksessä tältä osin taattujen oikeuksien suojelu ei edellytä yhteisön oikeuden vastaisesti kannettujen verojen ja perittyjen maksujen palauttamista, jos on näytetty toteen, että henkilö, joka on velvollinen maksamaan veron tai maksun, on todellisuudessa vyöryttänyt sen toisen henkilön maksettavaksi (ks. erityisesti asia San Giorgio, tuomion 13 kohta).

22 Tällaisessa tilanteessa perusteetonta veroa tai maksua ei ole lopullisesti maksanut myyjä vaan ostaja, jolle vero tai maksu on vyörytetty. Jos myyjälle palautettaisiin veron tai maksun määrä, jonka hän on jo saanut ostajalta, myyjä saisi tämän vuoksi tämän määrän kahdesti, mitä on pidettävä perusteettoman edun saamisena, eikä niitä seurauksia, joita ostajalle aiheutuu veron tai maksun lainvastaisuudesta, korjattaisi ollenkaan.

23 Siten kansallisten tuomioistuimien tehtävänä on arvioida jokaisen yksittäistapauksen ominaispiirteiden perusteella, onko verosta tai maksusta aiheutuva rasitus siirtynyt kokonaan tai osittain myyjältä muille henkilöille ja onko veron tai maksun palauttamista myyjälle mahdollisesti pidettävä perusteettoman edun saamisena.

24 Tältä osin on korostettava ensinnäkin sitä, että jos lopullinen ostaja voi saada myyjältä takaisin sen veron tai maksun määrän, joka on vyörytetty sen maksettavaksi, myyjän on puolestaan voitava saada maksamansa määrä takaisin kansallisilta viranomaisilta. Jos sitä vastoin lopullinen ostaja voi saada maksamansa perusteettoman veron tai maksun määrän takaisin suoraan viranomaisilta, tämän veron tai maksun palauttaminen myyjälle ei tule kysymykseen.

25 Toiseksi on muistutettava, että edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Bianco ja Girard antamansa tuomion 17 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vaikka kansallisen lainsäädännön mukaan välilliset verot on tarkoitus vyöryttää lopullisen kuluttajan maksettavaksi ja vaikka nämä välilliset verot yleensä vyörytetään liiketoiminnassa kokonaan tai osittain, ei ole mahdollista todeta yleispätevästi, että vero

tai maksu todellisuudessa vyörytetään kaikissa tapauksissa. Se, vyörytetäänkö vero tai maksu todellisuudessa kokonaan tai osittain, riippuu useasta tekijästä, jotka ovat ominaisia kullekin yksittäiselle liiketapahtumalle ja jotka erottavat tämän liiketapahtuman muista tilanteista, jotka liittyvät toisenlaisiin asiayhteyksiin. Välillisen veron vyöryttäminen tietyssä yksittäistapauksessa on siten tosiseikkoja koskeva kysymys, jonka tutkiminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle, joka on vapaa arvioimaan esitettyä näyttöä. Ei voida kuitenkaan hyväksyä sitä, että välillisten verojen osalta olisi olemassa olettama, jonka mukaan verot on vyörytetty, ja että verovelvollisen olisi näytettävä toteen, ettei näin ole menetelty.

26 Näin on myös siinä tapauksessa, että verovelvollisen on sovellettavan lainsäädännön mukaan sisällytettävä vero tai maksu kyseisen tuotteen omakustannushintaan. Pelkästään tällaisen oikeudellisen velvollisuuden olemassaolon perusteella ei voida olettaa, että vero tai maksu on kokonaisuudessaan vyörytetty, mikä koskee myös sitä tilannetta, että tämän velvollisuuden rikkomisesta seuraisi rangaistus.

27 Siten jäsenvaltio saa kieltäytyä palauttamasta yhteisön oikeuden vastaisesti kannetun veron tai perityn maksun ainoastaan, jos on näytetty toteen, että veron tai maksun on kokonaisuudessaan maksanut muu henkilö kuin myyjä, ja jos tämä saisi siten veron tai maksun palauttamisesta perusteetonta etua.

28 Jos vastaavasti ainoastaan osa verosta tai maksusta on vyörytetty ostajan maksettavaksi, kansallisten viranomaisten on palautettava myyjälle se määrä, jota ei ole vyörytetty.

29 On kuitenkin korostettava, että vaikka olisi osoitettu, että myyjä on vyöryttänyt veron tai maksun kokonaan tai osittain ostajan maksettavaksi, näin vyörytetyn määrän palauttamista myyjälle ei ole välttämättä pidettävä perusteettoman edun saamisena.

30 Edellä mainitussa asiassa Just antamansa tuomion 26 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yhteisön oikeuden periaatteiden mukaisena on pidettävä sitä, että palauttamisvaatimuksia käsittelevät tuomioistuimet ottavat huomioon vahingon, joka on voinut aiheutua maahantuojalle siitä, että muista jäsenvaltioista tulevan tuonnin määrä on pienentynyt syrjivien tai protektionististen verotuksellisten toimenpiteiden vaikutuksesta.

31 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 23 kohdassa, myyjälle on voinut aiheutua vahinkoa jo siitä, että se on vyöryttänyt ostajan maksettavaksi veron tai maksun, jota viranomaiset ovat kantaneet tai perineet yhteisön oikeuden vastaisesti, koska veron tai maksun vyöryttämisestä johtuva tuotteen hinnan korottaminen vähentää tuotteen menekkiä. Siksi meriveron kantamisen vuoksi muilta yhteisön alueilta tuotavien tuotteiden hinnat voivat olla huomattavasti korkeampia kuin paikallisten tuotteiden hinnat, koska niistä ei kanneta meriveroa, minkä vuoksi maahantuojille aiheutuu vahinkoa siitä huolimatta, että merivero on mahdollisesti vyörytetty.

32 Tämän vuoksi myyjä voi perustellusti väittää, että vaikka merivero on vyörytetty ostajan maksettavaksi, sen sisällyttämisestä omakustannushintaan aiheutuu tuotteiden hintojen korottaminen ja menekin pieneneminen ja siten myyjälle vahinkoa, mikä sulkee kokonaan tai osittain pois mahdollisuuden saada meriveron palauttamisesta sellaista etua, jota muussa tapauksessa pidettäisiin perusteettomana.

33 Tästä aiheutuu se, että jos kansallisen oikeuden mukaan myyjä voi käsiteltävänä olevassa asiassa vedota tällaiseen vahinkoon, kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tästä aiheelliset päätelmät.

34 Lisäksi myyjät voivat vaatia toimivaltaisissa tuomioistuimissa kansallisessa oikeudessa säädetyissä menettelyissä ja yhdistetyissä asioissa C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, 5.3.1996 annetussa tuomiossa (Kok. 1996, s. I-1029) esitetyillä edellytyksillä korvausta siitä vahingosta, joka niille on aiheutunut perusteettoman veron kantamisesta, riippumatta siitä, onko veroa vyörytetty ostajan maksettavaksi.

35 Ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on siten vastattava seuraavaa:

— Jäsenvaltio saa kieltäytyä palauttamasta tietylle toimijalle yhteisön oikeuden vastaisesti kannetun veron tai perityn maksun ainoastaan silloin, kun on näytetty toteen, että verosta tai maksusta aiheutuva rasitus on siirtynyt kokonaisuudessaan jonkun toisen henkilön kannettavaksi ja että kyseinen toimija saisi veron tai maksun palauttamisesta perusteetonta etua. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida jokaisen yksittäistapauksen ominaispiirteiden perusteella, täyttyvätkö nämä edellytykset. Jos ainoastaan osa verosta tai maksusta on vyörytetty ostajan maksettavaksi, kansallisten viranomaisten on palautettava kyseiselle toimijalle se määrä, jota ei ole vyörytetty.

— Pelkästään sen perusteella, että on olemassa oikeudellinen velvollisuus sisällyttää vero tai maksu omakustannushintaan, ei voida olettaa, että vero tai maksu on kokonaisuudessaan vyörytetty ostajan maksettavaksi, mikä koskee myös sitä tilannetta, että tämän velvollisuuden rikkomisesta seuraisi rangaistus.

— Jos myyjä voi siitä riippumatta, että vero tai maksu on vyörytetty ostajan maksettavaksi, kansallisen oikeuden mukaan vedota vahinkoon, joka on aiheutunut kielletyn veron tai maksun kantamisesta tai perimisestä ja joka sulkee kokonaan tai osittain pois mahdollisuuden saada perusteetonta etua, kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tästä aiheelliset päätelmät.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Espanjan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal d'instance de Paris'n 20.12.1994 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

1) Jäsenvaltio saa kieltäytyä palauttamasta tietylle toimijalle yhteisön oikeuden vastaisesti kannetun veron tai perityn maksun ainoastaan silloin, kun on näytetty toteen, että verosta tai maksusta aiheutuva rasitus on siirtynyt kokonaisuudessaan jonkun toisen henkilön kannettavaksi ja että kyseinen toimija saisi veron tai maksun palauttamisesta perusteetonta etua. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida jokaisen yksittäistapauksen ominaispiirteiden perusteella, täyttyvätkö nämä edellytykset. Jos ainoastaan osa verosta tai maksusta on vyörytetty ostajan maksettavaksi, kansallisten viranomaisten on palautettava kyseiselle toimijalle se määrä, jota ei ole vyörytetty.

2) Pelkästään sen perusteella, että on olemassa oikeudellinen velvollisuus sisällyttää vero tai maksu omakustannushintaan, ei voida olettaa, että vero tai maksu on kokonaisuudessaan vyörytetty ostajan maksettavaksi, mikä koskee myös sitä tilannetta, että tämän velvollisuuden rikkomisesta seuraisi rangaistus.

3) Jos myyjä voi siitä riippumatta, että vero tai maksu on vyörytetty ostajan maksettavaksi, kansallisen oikeuden mukaan vedota vahinkoon, joka on aiheutunut kielletyn veron tai maksun kantamisesta tai perimisestä ja joka sulkee kokonaan tai osittain pois mahdollisuuden saada perusteetonta etua, kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tästä aiheelliset päätelmät.

Rodríguez Iglesias Mancini Moitinho de Almeida

Murray Kapteyn Edward

Puissochet Jann Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä tammikuuta 1997.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti